

Slovenski dom

Štev. 210

V Ljubljani, sobota 14. septembra 1940

Leto V

Napovedi o angleški ofenzivi proti Italiji

Velika zbiranja angleških in italijanskih sil v Severni Afriki - Vedno hujši obojestranski letalski napadi

Kairo, 14. septembra, o. United Press poroča: Angleški patrolni oddelki imajo že dva dni hude boje proti italijanskim silam na 400 km dolgi fronti med Abesinijo in Kenijo in ob libijski meji, kjer se zdi, da je vse pripravljeno za italijansko ofenzivo proti angleškim silam v Egiptu.

Pomen novih vojaških priprav poudarja tudi snočnje angleško uradno poročilo. Angleži pričakujejo, da bodo Italijani napadli Egipt v Kenijo hkratu. V Keniji bodo skušali prodreti do glavnega mesta Nairobija, od katerega so oddaljeni kakih 240 km.

Tudi angleško poveljstvo je v Egiptu in drugod izvedlo obsežne priprave za primer italijanskega napada. Zdi se pa možno tudi, da bi Angleži sami utegnili izvesti napad proti Italijanom na kakem bojišču v Afriki. Angleški poslanik v Egiptu Lampson je imel včeraj govor, v katerem je dejal, da bo Anglija v kratkem izvedla veliko ofenzivo proti Italiji. Vrhovni poveljnik angleške vojske v Egiptu general Wavel pa je imel po radiu nagovor vojski in dejal, da bo angleška vojska v Egiptu kmalu imela polne roke dela. V zvezi s temi napovedmi je nedvomno tudi veliko zbiranje angleškega vojnega brodoma v vzhodnem delu Sredozemlja, kamor je odplula večina vojnih ladij iz Gibraltarja.

Nekje v Italiji, 13. septembra. (Stefani.) Italijansko uradno vojno poročilo se glasi: Neka italijanska podmornica se je vrnila v svoje oporišče, ko je na Atlantiku potopila 18.000 ton angleškega brodoma. V Severni Afriki nadaljujejo naše letalske enote svojo akcijo noč in dan proti sovražnikovim postojankam in proti zbranim motoriziranim oddelkom in drugim vojaškim objektom na egiptovski obali. Zažgali smo neko skladišče goriva in zadeli ter uničili več tovornih in oklopnih avtomobilov in tankov. V Vzhodni Afriki so naša letala uspešno napadla neko taborišče pri Abiku in neko kolono sovražnikovih avtomobilov. Sovražnik je izvedel polet na Massauo in jo štirikrat bombardiral ter poškodoval nek paviljon. Prav tako je sovražnik napadel Asab, kjer je bombardiral neko bolnišnico. Razdejana je kuhinja neke bolnišnice, bombe so pa zadele tudi stanovanjske hiše in ubile 6 ljudi, druge pa ranile, med njimi nekaj Italijanov, ostali so pa domačini. Sovražnik je tudi napadel Asmaro in Guro ter povzročil nekaj škode. Bombardiral je letališče pri Isafagaju in napravil manjšo škodo; devt ljudi je ranjenih. Naša lovka letala so zbila 11 letal, drugi dve pa najbrž poškodovale.

ranim oddelkom in drugim vojaškim objektom na egiptovski obali. Zažgali smo neko skladišče goriva in zadeli ter uničili več tovornih in oklopnih avtomobilov in tankov. V Vzhodni Afriki so naša letala uspešno napadla neko taborišče pri Abiku in neko kolono sovražnikovih avtomobilov. Sovražnik je izvedel polet na Massauo in jo štirikrat bombardiral ter poškodoval nek paviljon. Prav tako je sovražnik napadel Asab, kjer je bombardiral neko bolnišnico. Razdejana je kuhinja neke bolnišnice, bombe so pa zadele tudi stanovanjske hiše in ubile 6 ljudi, druge pa ranile, med njimi nekaj Italijanov, ostali so pa domačini. Sovražnik je tudi napadel Asmaro in Guro ter povzročil nekaj škode. Bombardiral je letališče pri Isafagaju in napravil manjšo škodo; devt ljudi je ranjenih. Naša lovka letala so zbila 11 letal, drugi dve pa najbrž poškodovale.

Drugi nemški napad na londonski kraljevi grad

Nemci so bombardirali tudi druge politično in zgodovinsko važne stavbe

London, 14. septembra, o. Včerajšnji nemški letalski napadi na angleško prestolnico so bili po učinku in po obsegu znatno šibkejši kakor poprejšnji. Nemška letala so sicer ves dan prihajala nad London, toda v manjših skupinah, da je nastopalo proti njim v glavnem le protiletalsko topništvo. Zdi se, da so se Nemci odločili za to taktiko zaradi tega, ker so pri napadih v velikih skupinah izgube prehude.

Kaže, da so nemški letalci včeraj vzeli za cilj zlasti zgodovinsko in politično važne stavbe v Londonu. Pet zažigalnih bomb je padlo n. pr. na kraljevi grad Buckingham, ki ga je napadel

nemški širmoglaivec. Kralj in kraljica sta bila v svojih prostorih, a se jima ni zgodilo nič. Palača je precej poškodovana. To je prvič v zgodovini modernih vojsk, da je bilo napadeno bivališče vladarja nasprotne države, doslej so takim poslopjem vedno prizanašali, kakor tudi življenju nasprotnih vladarjev.

Nekaj zažigalnih bomb je padlo tudi na Downing Street, kjer je stanovanje ministrskega predsednika Churchilla. Zažigalna bomba je zadela lordsko zbornico, druga pa je pri eksploziji razbila okna in poškodovala eno krilo mornariškega ministrstva, od koder vodijo operacije največje vojne in trgovske mornarice na svetu. Več bomb je padlo tudi na cesto White Hall, kjer so sedeži več ministrstev in državnih gospodarskih ustanov.

V noči od četrtka na petek je bilo 110 ljudi ubitih, 260 pa ranjenih.

Nemška letala so nad London prihajala v taki višini, da jih z golim očesom ni bilo mogoče videti, potem pa so se spuščala proti določenim ciljem.

Nemška poročila o včerajšnjem bombardiranju Londona

Berlin, 14. septembra. DNB. Več nemških bojnih letal vrste »Do 17« je bombardiralo včeraj popoldne nekatere predele Londona. Letala so vrgla bombe na veliko skladišče bencina. V bližini kraljeve palače Buckingham. Bombe so bile vržene na neko železniško postajo in železniške naprave na progi London-Grünspind. Razen tega so bile vržene bombe na žitna skladišča severno od Whitechapela. Povsod so letalci opazili veliko škodo, ki so jo bombe povzročile. Eno izmed letal, ki se je ude-

Vesti 14. septembra

Današnji jutranji letalski alarm v Londonu je trajal 11 minut in ni pri tej priliki priletelo nobeno nemško letalo nad mesto.

Republikanski kandidat za predsednika Združenih držav Wilkie je imel včeraj govor, v katerem je napadal Roosevelta in dejal, da Združene države ne bodo poslane nobenega državljan v Evropo vojskovati se, če bo izvoljen on za predsednika republike.

Romunska vlada je izdala uredbo, po kateri bo lahko po vseh zaseženih podjetjih imenovala svoje komisarje, ki bodo nadzorovali vse delo in ugotavljali, ali je to delo v skladu s splošnimi gospodarskimi načeli vlade.

Poročila o letalskih izgubah

Včerajšnje nemško uradno poročilo pravi:

1 angleško letalo sestreljeno, 1 nemško letalo se ni vrnilo.

Angleško uradno poročilo se glasi:

1 nemško letalo sestreljeno, vsa angleška letala so se vrnila s poletov nepoškodovana.

Romunski kralj je opustil vse madžarske in bolgarske politične obsojence iz krajev, ki so pripadli zdaj Romuniji.

Vrhovni poveljnik nemške kopne vojske maršal Brauchitsch je po poročilu nemških listov odpoval na francosko obrežje, kar bi bilo v zvezi s pripravami za splošni napad na Anglijo.

Današnji angleški tisk napada nemško vrhovno poveljstvo zaradi poročila, da so nemška letala včeraj bombardirala skladišče bencina blizu kraljeve palače v Londonu. Listi pravijo, da blizu kraljeve palače ni nikdar bilo nobenega takega skladišča in da se je nemški bombnik, ki je poškodoval palačo spustil naravnost proti grajski strehi, ki jo je iz zraka mogoče dobro ločiti od kakega bencinskega skladišča.

Velika premikanja nemške vojske po zasedeni Franciji

Angleži neprestano bombardirajo francoske luke, od koder pričakujejo nemškega napada

London, 14. sept. o. Angleški letalci, ki so bili zadnje dni nad zasedenim ozemljem Francije poročajo, da so tam velika premikanja nemških čet. Ker so Angleži mnenja, da bo glavni nemški poskus za napad na Anglijo prišel iz Calaisa, so snoči skoraj neprestano bombardirali iz Dovera in okolice francosko obalo, zlasti Calais. Podrobnosti o bombardiranju še niso znane. Nadalje poroča londonska radijska postaja, da so bile včeraj ob 9.15 zvečer ustavljene vse radijske oddaje nemških postaj.

Noč manjših in šibkejših napadov na London

Nemška letala so prihajala nad London posamič in niso bombardirala središča

London, 14. sept. o. Snočnji napadi so bili zelo omejeni in so nemška letala metala posamezne bombe nad London. Kakor pravi angleško letalsko poročilo, so nemška letala bombardirala vzhodni, južni in južnovzhodni del Londona. V južnem delu so padale bombe na industrijska podjetja, porušile več stavb in povzročile mnogo požarov, od katerih so bili nekateri takoj pogaseni, drugi pa so v oblasti gasilcev. Na južnovzhodnem delu so nemška letala zmetala precejšnje število močno eksplozivnih bomb ter povzročila znatnejšo škodo na zgradbah. Sovražna letala so bombardirala tudi južni Wales. Na jugovzhodu Anglije so porušili eno cerkev in ob tej priliki so bile tri osebe ubite.

Ves čas nočnega napada je sovražnik napadal mnogo manj središč kot prejšnje noči. Vsakokrat, kadar je bilo slišati bučanje motorjev, je bilo vedno to znamenje za močno topovsko streljanje. Od grmenja topov so se tresla okna v vsem mestu, sovražnik se je izogibal središč Londona. Sovražna letala so se pokazala tudi nad drugimi kraji Anglije. V Midlandu so izvedla najdaljši napad v tej vojni ter so ga bombardirali dvakrat po dve uri.

Eksplodivne in zažigalne bombe so bile vržene na širokem prostoru, toda škoda je majhna razen v mestih, kjer so bile tudi človeške žrtve.

Drugi nočni alarm v Londonu je trajal 250 minut. Letala, ki so se pojavila iz oblakov, je bilo mogoče videti iz vseh krajev Londona. Metala so bombe, toda ne na središče mesta. Z opazovalnic je bilo opaziti sovražne letalce, ko so se spuščali s padali.

London je ponoči obevala mesečina, ko so se iz daljave zaslišala nemška letala. Topovi so začeli takoj gmeti, da bi zaprli sovražniku pot. Ves London je odmeval od grmenja topov. Tudi tokrat so uporabili topove težjih kalibrov, ko so sovražna letala bila še izven področja samega Londona. Nemška letala so letela z ogromno hitrostjo ter poskušala bombardirati v Londonu razne stavbe. Sovražna letala so letela sinoci precej nizko. Ker je bila noč jasna, niso uporabljali žarometov. Nemška letala so letela večinoma posamezno nad Londonskim področjem in v presledkih po 10 minut. Bilo je videti, kako eksplodirajo v zraku granate protiletalskih baterij.

Cel vagon bele moke zaplenjen

Ljubljana, 14. septembra.

Odločni ukrepi zagrebških oblasti so dali neposredno tudi povod, da so postale ljubljanske kontrolne oblasti, katerih naloga je pobijati drage in brezvestno špekulacijo v okviru znane uredbe osrednje vlade, nekoliko agilnejše in so zadnji čas marljivo na delu, da nadzorujejo zaloge najnujnejših in najpotrebnejših živil.

Ljubljanska policija je sporazumno z mestnim tržnim nadzorstvom te dni izvedla revizijo zaloga raznih živil, tako moke, sladkorja, olja in drugih potrebščin po veletrgovinah, po trgovinah na drobno in pri pekih.

Zatrjujejo, da je revizija pri veletrgovinah našla vse v uredni in da so zaloge moke v njihovih skladiščih odgovarjale normalnim zalogam in potrebam. Tudi zaloge pri pekih so bile normalne in ni revizija nikjer našla brezmejnega nakopičenja moke po pekarskih skladiščih. Revizija je hkratu in tam napravila poizkušnje glede predpisane teže kruha in peciva. Le pri nekem peku je komisija ugotovila, da kruh ni odgovarjal predpisani teži in da je bil pod težo. Pek je bil policijsko kaznovan na 2000 din denarne globe. Ovaden je hkratu sodišču.

Revizijska komisija je dalje doznala, da skriva neki trgovec s špekuliranjem in kolonialnim blagom v svojem skladišču kar cel vagon bele moke 300t, ko je drugače v normalnih razmerah imel v svojem skladišču kvečjemu do 15

vreč. Stranke so pri trgovcu večkrat povpraševale po beli moki. Trgovec je lakonično odgovarjal, da je nima in da bi rad z njo postregel vsaj svoje stalne odjemalce. Drugim strankam, ki niso pri njem jemale, pa sploh ni dajal nikakega odgovora, kakor samo, da ni moke. Komisija je v skladišču našla veliko zalogo. Skladišče je bilo skoraj zabasano z vrečami moke. Takoj so trgovcu zaplenili vso zalogo. Bilo je 10.200 kg bele moke. Okrajno sodišče je to zaplenitev potrdilo. Trgovec je bil hkratu sodišču ovaden zaradi prikrižanja vsakdanjih življenjskih potrebščin v smislu uredbe o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije. Trgovec je pač kalkuliral, da bodo šle cene moke še bolj kvišku in bo pač izrabil ugodno konjunkturo, da bo žel čeden dobiček, ko je sam kupil moko še po skoraj normalnih tržnih cenah.

Na živilskem trgu so danes kmetice začele s pasivno rezistenco zaradi maksimiranja cen krompirja. Na trgu skoraj ni bilo krompirja. Le nekaj kilogramov. Na krompirjev sejmar na Sv. Petra nasipu je davi pripeljal neki kmet iz Zagradca pri Služni voz krompirja. Neki interesent ga je povprašal po ceni. Kmet je mirno in pošteno odgovoril:

»Krompir po 2 din je res predrag. Ta cena za sedanje čase ni poštena. Primerna je po 1.50 din za kg.« In takoj je krompir prodal. Kmalu nato je pripeljal voz krompirja še neki kmet, ki je krompir radevolje prodal tudi po 1.50 din kg.

Vsa Transilvanija zasedena

Budimpešta, 14. septembra. MTL. Sinočno sporočilo štaba madžarske vojske se glasi: Madžarske čete so dospele v toku včerajšnjega dneva čez Zombor, Ilesfalvo, Kekes, reko Fekeseigy, Vicfalvo in Nagypatak do Karpatov. Pod Karpati so s tem zasedle madžarske čete vse kraje, ki so bili dodeljeni Madžarski po dunajski razsodbi. Zasedba je potekla v popolnem redu. Samo v nekaterih krajih so bili incidenti, o katerih emo že poročali. Nadaljna poročila o zasedbi Erdelja ne bodo več izdana.

Pred sestavo nove vlade v Romuniji

Bukarešta, 14. septembra. DNB. V romunskih političnih krogih izjavljajo, da bo voditelj države general Antonescu sestavljal še današnje dneva novo romunsko vlado. Izjavljajo, da je med generalom Antonescu in železno gardo dosežen sporazum glede sestave vlade.

Ker so angleška letala vrgla nad Berlin nekaj bomb in naredila neznatno škodo, ni razloga, zakaj naj bi nemško letalstvo imelo usmiljenje z Londonom. Proti Angliji ni na mestu nikakršno usmiljenje, piše rimski »Popolo d'Italia« v članku, ki ima naslov »Brez usmiljenja«. Če bodo vse vojskujoče se države zavzele tako stališče, potem bodo vse še silovito trpele.

Parlamentarne volitve v priključni Dobrudži bodo izvedene v začetku prihodnjega leta. Dobrudža bo v bolgarski zbornici imela 10 poslancev.

Romunska kraljica mati Helena se je snoči peljala skozi Ljubljano v Romunijo, kamor jo je poklicala sedanja romunska vlada. Kraljico je spremljal romunski poslanik v Belgradu Cadere.

Angleška vlada je snoči izdala uradno poročilo, v katerem pravi, da so docela izmišljene vesti nemškega radia o tem, da bi se kralj, vlada ter diplomatski zbor mislili preseliti iz Londona v kako severno angleško mesto. Vlada in kralj bosta ostala v Londonu, dokler bo le mogoče.

Sovjetska vlada je vložila oster ugovor pri romunski vladi, češ, da so romunske čete s strojnimi streljale čez mejo na sovjetske straže. Romunska vlada je obljubila zadevo preiskati... Spet je neka ovca obdolžena, da hoče požreti volka.

Predsednik ameriškega odbora za pomoč Angliji prosi predsednika Roosevelta, naj Združene države takoj pošljejo Angliji še 20 torpedov, čimveč bombnikov in vojnih letal.

Za novega ameriškega trgovskega ministra je bil imenovan Jesse Jones.

Francoska vlada je odklonila nemško zahtevo o tem, da bi izročila Nemčiji 38% vsega svojega živeža ter surovin, pa tudi italijansko zahtevo o tem, da bi razorožila vojsko v Severni Afriki, kar je Italija zahtevala, ker jo skrbi, da se ta vojska ne bi pridružila Angležem in skočila Italijanom v hrbet.

Tako poročajo Angleži, ki dostavljajo, da bodo Nemci in Italijani zaradi teh odklonitev zasedli še preostali del Francije.

Pri eksploziji velike ameriške smodnišnice v Kenilleju je bilo dozdaj 39 mrtvih ter 300 ranjenih. Oblasti so uvedle obsežno preiskavo, kdo je povzročil strašno nesrečo.

Robert Taylor
Idol ženskega sveta in
Hedy Lamarr
»lepotica šte. 1«

Najlepši ljubavni par Hollywooda v prekrasni romanci
Kraljica tropskih noči
Film o prelepi Manon, otroku mističnega Orijenta — Film, ki bo s svojo sugestivno silo, božansko muziko, lepo igrano in dobrih igralci očaral vsakega gledalca

Danes premiera Ob 16, 19, in 21.
Predstave jutri v nedeljo ob 10.30, 15, 17, 19, in 21. Predprodaja vstopnic od 11. ure naprej.
KINO MATICA

Poziv bana dr. Natlačena za teden „Rdečega križa“

V času od 15.—21. septembra 1940 bo obilni vsakoletni teden Rdečega križa. Rdeči križ je človekoljubna ustanova, organizirana dejavna milosrčnost. Razmere, v katerih živimo, nam narekujejo, da letos še prav posebno poudarimo plemeniti namen in važnost društva Rdečega križa v vsej naši javnosti in da na ta način damo onim, ki pri tem društvu nesebično sodelujejo, nove pobude in veselja za še čvrstše delo, one pa, ki so doslej stali ob strani, morda pridobimo za sodelovanje pri Rdečem križu.

Ko stopamo v teden Rdečega križa, želimo, da bi v tem tednu sleherni Slovenec uvidel, kako važna je plemenita ideja Rdečega križa za državo in narod.

V krajih, kjer še ni odbora Rdečega križa, naj bi se našli ljudje, ki bi organizacijo tega odbora izvedli. Tam, kjer še obstoječa organizacija ne deluje, poskrbimo, da se zdrami in znova poživljuje. Povsod pa pojdemo ta teden na delo, da pridobimo Rdečemu križu čim več novih članov. Pomagajmo vsak po svojih močeh, da dobi v teh dneh Rdeči križ čim več sredstev, da bo mogel v tem popoleni meri izpolnjevati svoje vzvišene naloge. So la, cerkev in društva naj v tem tednu vse storo, da se široke plasti naroda seznanijo s plemenitim inalogami, ki jim organizacija Rdečega križa služi po vsem vseut, pa tudi v naši državi in med našim narodom.

Spremenjen vozni red

Ravnateljstvo drž. žel. v Ljubljani sporoča: Pričenši s ponedeljkom, 16. sept. se spremeni vozni red potniškega vlaka št. 621 na progi Postojna—Ljubljana. Doslej je odhajal vlak št. 621 iz Postojne ob 12.25 in z Rakeka ob 13 ter prihajal v Ljubljano ob 14.13. Od ponedeljka, dne 16. sept. dalje pa bo odhajal iz Postojne ob 11.45 in z Rakeka ob 12.17 ter prihajal v Ljubljano ob 13.28.

Začenši z istim dnem bo ustavljen na progi Grobelno—Celje potniški vlak št. 2133, ki je odhajal iz Grobelnega ob 10.10 in prihajal v Celje ob 10.30. Namesto tega vlaka se uvede vlak št. 2133 b, ki bo odhajal iz Grobelnega ob 12.05 in prihajal v Celje ob 12.25.

Pregled tržnih cen

Ljubljana, 15. septembra.

Na Krekovem trgu so stale 4 dolge kolone vozičkov, na katerih so pripeljele prodajalke iz okolice svoje pridelke. Na Vodnikovem trgu so bile zasedene vse tržne klopi. Toda hud naliv je precej oviral kupčijo.

Ko prihajamo v drugo polovico meseca, se bo moč ozirati nazaj za 14 dni in bomo na kratko podali gibanje cen. V tem času je izšlo uradno maksimiranje cen mesa in stane sedaj meso I. vrste 16—18 din, dočim je veljalo 1. septembra še 14—16 din, meso II. vrste prodajajo sedaj po 13—15 din, podražilo se je pri kg za 2 din, meso III. vrste je obdržalo prejšnjo ceno in velja kg 12 din. Jazik je prejel 14 do 16 din, sedanja cena je 18 din. Vampi in pljuča se niso podražila. Pač pa so se podražile ledvice in možgani. Prej so ledvice veljale 12—14 din, sedaj pa jih prodajajo po 16 din. Tudi telečje meso ima za 2 din višjo ceno in stane sedaj meso I. vrste 18 din, prej je veljalo 14—16 din, telečje meso II. vrste pa velja 14—16 din ob enaki podražitvi.

Vzoredno s cenami mesa, ki so bile maksimirane, so sedaj višje tudi cene mesnih izdelkov. Okoli 1. septembra so veljale hrenovke 22—24 din, sedaj pa stane kg od 24 do 26. Zelo so se podražile tlače, ki so še 1. septembra veljale po 14 din in sedaj se po 16—20 din. Tudi znamenite kranjske klobase niso ušle vala dragine. Mesarji so jih prodajali 1. septembra še po sledečih cenah: sveže kranjske po 26 din za kg, polprekajane kranjske po 30 din in suhe kranjske klobase kg po 50 din. Sedaj so cene višje in veljajo sveže kranjske 30 din, polprekajane 40 din in suhe kranjske 60 din za kg. Cena prekajene slanin se v zadnjih 14 dneh ni dvignila in velja kg 25—30 din.

Če se ozremo po cenah mlečnih izdelkov, vidimo, da se mleko ni podražilo. Prodajalci mlečnih izdelkov pa pravijo, da kupujejo mlekarne mleto dražje, kot so ga nakupovale prej. Zato so se povišale cene mlečnih izdelkov. Čajno maslo je veljalo še 1. septembra 36—40 din kg, velja danes 36—40 din. Kuhano maslo je v glavnem obdržalo prejšnjo maksimarno ceno 40 din, prej ga je bilo možno kupiti še po 36 din, sedaj je ta minimalna cena povišana na 38 din. Tudi sirček se je podražil za 2 din pri kg. Prvotratni sir trapiš prodajajo sedaj prodajalci po 34 din, okoli 1. septembra je veljal še po 28 din. Enako se je podražil tudi drugovrstni sir trapiš, ki velja sedaj 26—32 din.

Ker je v teh dneh vedno več zelenjave na trgu, so cene padle po navadnem tržnem pravilu o ponudbi in povpraševanju. Kilogram gob velja od 12—16 din kg, korenje 2, rdeča pesa 2, paradižniki 4—6 din kg. 1. septembra so bile cene pri tej zelenjavi za 1—2 din višje.

Velika je armada mladine na gimnazijah
Na državnih gimnazijah letos 12.803 dijakov in dijakinj - Borba za šolske prostore

Ljubljana, 14. septembra. Prosvečni oddelček banke uprave je sestavil začenši s splošni pregled o vpisih dijakov in dijakinj na naših slovenskih državnih gimnazijah. Slovenija šteje letos 16 državnih gimnazij. Nanovo je bila ustanovljena, kakor smo že včeraj omenili, IV. državna realna gimnazija za Bežigradom. Prvotna matična gimnazija III. državna realna gimnazija, na katero je bilo vpisanih 1537 dijakov, se je razdelila tako, da je III. prevzela 765 dijakov, IV. pa 772, kakor to navaja statistični pregled prosvečnega oddelka. Vsako leto se mnoge gimnazije v Ljubljani, Mariboru, Celju in drugod bori za šolske prostore. Potrebno je zlasti v nižjih razredih po več vzporednic; tako izkazujejo nekateri zavodi, v I. razredih celo po 6 vzporednic, tako n. pr. v Ljubljani I. in II. realna gimnazija. Na vseh 16 gimnazijah je 300 vzporednic. Celotno VIII. razredi na nekaterih gimnazijah imajo po 2 in celo 4 vzporednice, tako I. realna gimnazija v Ljubljani, VIII. razred ljubljanske klasične gimnazije pa šteje letos 3 vzporednice. Vseh učiteljskih moči — profesorjev in profesorice — je na vseh slovenskih gimnazijah nad 1200.

Na nekaterih gimnazijah primanjkuje učilnic in je vsako leto za prosvečno upravo prav trd oroh, kako razdeliti dijake na posamezne zavode.

Od leta do leta zaznamujemo večji naval in dotok učencev, je vedno večji na razne gimnazije v Sloveniji. Tako je bilo n. pr. v letu 1938 vpisanih na vseh državnih gimnazijah, klasičnih in realnih, 11.744 dijakov in dijakinj, lani 12.065, letos že 12.803 dijakov in dijakinj. Omeniti smo že statistične podatke za ljubljanske državne gimnazije. Tu navajamo podatke za ostale, tako:

Celje: I. realna gimnazija 721, II. realna gimnazija 712. Obe imata 33 vzporednic.

Kočevje: Realna gimnazija 288 dijakov in dijakinj, ima 7 razredov brez vzporednic. Nima 8. razreda.

Kranj: Realna gimnazija s 670 učenici in učenkami, ima 16 vzporednic, v I. in II. razredu po 3 vzporednice.

Maribor: Klasična gimnazija 746 dijakov in dijakinj. Zavod šteje 18 vzporednic. Prvi in tretji razred po 3, ostali razredi po 2 vzporednici. — I. državna realna gimnazija 750 dijakov in dijakinj v 17 vzporednicah. Prvi razred, na katerega je bil velikanski naval, šteje 4 vzporednice. — II. realna gimnazija ima 800 dijakov in dijakinj v 17 vzporednicah. Ima doslej 6 razredov, od katerih imata I. in II. razred po 3, III. razred celo 4 vzporednice, ostala dva razreda po 2.

Murska Sobota: Realna gimnazija, za katero je bil svoj čas hud boj in je bila nevarnost, da bo ukinjena, prav lepo napreduje. Letos šteje zavod 713 dijakov in dijakinj v 16 vzporednicah. Prva dva razreda imata po 3 vzporednice.

Novo mesto: Realna gimnazija šteje letos 502 dijakov in dijakinj v 13 vzporednicah. Prvi razred 3, naslednji 3 razredi po 2 vzporednici.

Ljubljana od včeraj do danes

Lepše vreme se nam je včeraj jutraj obetalo kot pa smo ga pozneje dejansko dobili. Mrzlo je bilo prav pošteno, megla gosta, pa kljub temu ne temna. Ko se je okrog 10 dopoldne razčistila, se je prikazalo nebo, ki pa ni bilo prav čisto, oblarna rebra so se vlekle čezeni, tenka bleščica ga je preprežala, sonce je sijalo nekam trdno in neveselo: vse znamenje, da se lepo vreme ne bo dolgo držalo, čeprav je bil dan hladan. In tako se je dejansko tudi zgodilo.

Ze ponoči se je nebo prevleklo z oblaki, naglo jih je nosil jugozahodnik. Kaj kmalu so skrilili luno. Nazadnje se je vsul še dež, ki je razmočil ceste, da so bile jutraj blatne. Ko se je zdanilo, je še vedno vlekel jugozahodnik, urno so se gnali umazani oblaki proti vzhodu; ko je vzhod sonce, se je poskušilo žalostno nasmešiti, prerinilo bi se bilo rado skozi in darovalo zemlji nekaj veselja, pa ni moglo. Kmalu je utonilo za njimi in se ni več prikazalo. Brž se je vsul polhleven dež, ki je postal vedno močnejši. Ze čez nekaj časa se je nebo odelo z enakomerno sivino, zabrisali so se oblaki, neprestano se je vsipal dež. Moten in pust je postal dan. Ne kaže, da bi se vreme izboljšalo, kar tako bo ostala sobota, nemara pa tudi nedelja. Tisti, ki ob prostih dneh radi odhajajo iz mesta in se že ves teden vesele takega dne, prav gotovo ne bodo zadovoljni.

Čestitke banu dr. Natlačenu

Ban dravske banovine, dr. Marko Natlačen, je včeraj obhajal petletnico, odkar je zasedel odgovorno mesto, s katerega je napravil slovenskemu ljudstvu velike usluge. Ob tej priliki se je zbralo višje uradništvo banske uprave s podbanom dr. Majnom na čelu ter čestitalo banu. Zelelo mu je tudi pri njegovem bodočem delu veliko uspeha, kolikor ga je pokazal s svojim

Ptuj: Realna gimnazija šteje letos 492 dijakov in dijakinj v 13 vzporednicah. Prvih 5 razredov ima po 2 vzporednici.

Imamo poleg tega še 3 zasebne gimnazije s pravico javnosti. Mesina ženska realna gimnazija v Ljubljani, ki bo po dveh letih popolnoma ukinjena, šteje letos v VII. razredu 101 dijakinja, v VIII. pa 77 dijakinj. Ta zavod se je razvijal iz predvojnega ženskega liceja, po vojni je bil licej naprej spreminjen v žensko reformo, pozneje v žensko realno gimnazijo. Zasebna ženska gimnazija pri Ursulinkah v Ljubljani šteje 458 dijakinj, Zavod sv. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano izkazuje letos 383 dijakov.

Na vseh 19 gimnazijah v Sloveniji je bilo letos vpisanih 13.622 dijakov in dijakinj.

dosedanjim. Ob obletnici je ban dr. Natlačen dobil tudi veliko število brzojavnih čestitk iz vse Slovenije.

Profesor Ramoviš - petdesetletnik

Danes obhaja vsa slovenska kulturna javnost 50-letnico enega najpomembnejših slovenskih znanstvenikov, profesorja slovenske filologije na ljubljanski univerzi, dr. Frana Ramoviša. Okrog 130 je njegovih temeljitih razprav, člankov in ocen. V slavistiki si je pridobil mednarodno ime. Posebne zasluge pa ima s svojo »Dialektološko karto slovenskega jezika«, s karto, za katero je bilo potrebnega ogromno pripravljalnega dela. Zdal pripravljati izredno velikopotezno, monumentalno delo »Historično gramatiko slovenskega jezika«. Odličnemu znanstveniku, neutrudljivemu delavcu za razvoj naše kulture, ob petdesetletnici iskreno čestita vsa slovenska javnost ter mu želi, da bi še dolga leta žil in zdrav prebil sredi med svojim, za vse nas koristnim delom!

Morda bi kazalo tako napraviti!

Dandanašnji, ko se neprestano dvigajo cene prav vsem predmetom, bi bilo prav zares na mestu, da bi omejili porast vsaj cenam tistih potrebščin, ki so za življenje vsaj nekoliko potrebne. Vsaj živlom naj bi omejili cene, kar se le da. Drugod po tujih mestih so marsikje vpeljali aprovizacije, pri nas pa bi bilo nemara povsem umestno, če bi mestna občina ljubljanska nakupila večje zaloge krušne moke, krompirja, fižola, riža, ječmena in podobnih živil, ki naj bi jih potem po nizkih cenah prodajala v prvi vrsti siromašnejšim slojem. Na ta način bi bilo prav gotovo v izdatni ter učinkoviti meri mogoče zavreti spekuliranje s cenami pri živilih. Za kaj takega bodo brez dvoma odgovorni činitelji pri občini pokazali zadostno razumevanje.

Westfalski otroci so se odpeljali

Danes dopoldne ob 9.40 so se vrnilo otroci, ki so bili na počitnicah v domovini pod vodstvom gospodične Azmanove, v Nemčijo. Pred odhodom so imeli v kapeli Vajeniškega doma zahvalno sv. mašo s sv. obhajilom. Pri maši so jim pele v slovo deklice licejske osnovne šole. Po skupnem zajtrku v Vajeniškem domu so odšli na postajo, kamor so jih spremili njihovi prijatelji in znanci.

Celje bo vendarle dobilo novo justično palačo

Odobrenih je 7 milijonov din - Odstranjene so vse ovire

Celje, 14. septembra. Ze včeraj smo na kratko označili v »Slovenskem domu«, da je sodna uprava prevzela zemljišče na Glaziji, kjer bo zgrajena nova justična palača v Celju. K tej kratki notici moramo danes dodati še nekaj podatkov, ki bodo zanimali občinstvo.

S včerajšnjim sestankom med zastopniki celjske mestne občine in zastopniki Sokola ter SK Celja, ki sta imela po pogodbi z mestno občino v zakupu zemljišče na Glaziji, je rešeno sporno vprašanje med občino in zakupnikom tako, da bo oziroma je že izdalo mestno poglavarstvo gradbeno dovoljenje za gradnjo sodne palače na Glaziji. Zastopnika Sokola in SK Celja sta namreč umaknila ugovor proti podelitvi gradbenega dovoljenja. S tem so vse ovire za gradnjo sodne palače odstranjene. Glazija je že zamejčena, gradbeni načrti že izgotovljeni, kredit 7 milij. din je že odobren, tako da lahko kmalu prično z gradnjo poslopja. Celjska mestna občina se je obvezala

zgraditi do Glazije dovozno rampo, čim bo sodna uprava prišla v gradnjo. Obenem si je občina pridržala pravico v primeru potrebe podiranje drevoreda.

Tudi o važnosti čimprejšnje gradnje sodne palače smo v »Slovenskem domu« že obširno poročali. Da je gradnja nove sodne palače v Celju res nujna, so uvideli že lani zastopniki pravosodnega ministrstva iz Beograda, ko so obduovalj lesene drogeve, s katerimi so podprti stropi posameznih sob v poslopju, kjer se nahaja sedanje okrožno sodišče. S preselitvijo prostorov okrožnega sodišča v novo palačo pa bi bila izpraznjena sedanja stara grofija, ki bo preurejena za celjski muzej. S tem vprašanjem bi lahko bilo rešeno tudi vprašanje prostorov mestne knjižnice, saj današnji je zdavnaj ne odgovarjajo potrebi, kaj šele časti mesta Celja.

Šrite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. dom«

ZGREŠENI STREL

Čez vodo je zaplul otroški čoln, ki je imel premična vesla. Sredi tega čolnika, ki se je nevarno majal, je sedel nekdo. Shaldron je s svojo žepno svetilko posvetil na čoln, v katerem je bil človek, cigar glava je bila pokrita s črno kapuco. Človek je s silno naglico veslal. To je on! Pogledajte, kaj si je potegnil čez glavo! Je vzklilnil Shaldron. »Pobegnil nam bo!« je zamrmral Clineton. »Če se ona dva ne bosta dobro potrudila, ga ne bosta več dosegla.« Mali čolnič se je umiril naravnost proti nasprotni obali malega jezera, medtem ko je drugi čoln zaostajal, kar policaja nista bila dobra veslača. »Pojdite Clineton!« je vzdihnil Slad, ko je to videl in stekel z ostalimi. »Calam, ne čakajte več na nas!« je mimogrede zavpil. »In vi, Shaldron, teci, kor vas noge neslo!« Policijski fotograf je hitro skočil in namah je bil pred ostalimi. Ni minila niti minuta in že je pretekel pol pot okrog jezera. Slad in ostali so mu sledili, Slad je pogledal na jezero in videl, da je otroški čolnič preplaval še polovico jezera. Policijski čoln je bil še vedno v isti razdalji od njega. Policaja sta udarjala z vesli v

Človek v majnem otroškem čolnu je obstal, se dvignil z mesta in dvignil obe roki v zrak. Nato je skočil v vodo. Ljudje na obali so onemeli od presenečenja, ko je ta — očitno dober plavalec — z močnimi zamahi začel plavati proti potapljalčima se Slad, ki je še stal v srcaji, je popolnoma porabil na mraz in je s presenečenjem spremljal zamahe neznanca v vodi. »Dohitel ju je!« je rekel Calam. Plavalec je preplaval do prevrnjenega čolna. Se prijel z eno roko za čoln, z drugo pa je pomagal policajema, da sta se tudi prišla za čoln. Ko se mu je to posrečilo, se je začel polagoma približevati obali. Slad in Clineton sta prav tako stopila v vodo. Mraz ju je stresel, ko sta prišla v vodo do pasu in sta se držala za roki. Čoln se je končno približal, da ga je mogel Slad prijeti in pomagati, da so ga potegnili ven. Policaja, ki sta se držala čolnca, eta od onemoglosti potegnili čoln in zaradi tega se je eden od policajev, ki je bil očitno že slab, spustil in se takoj potoplil. Se prej, preden je mošel Slad kaj storiti, je neznanec zaplaval pod vodo in potegnil policaja na breg. Čez nekaj minut sta bila utopljenca in njun rešitelj že na obrežju. Z naglo kretajo je Slad potegnil maskiranca neznanca kapuco s glave. Neznanec je težko dihala. »Arthur Bandillo, v imenu zakona...« Preden je končal stavek, je tajnik nezvesten padel na tla.

Triindvajseto poglavje. Strel v ogledalo. Nadzornik Slad je ravno stopil iz banje in se brisal z brisačo, ko je nekdo potkal. »To je vaša obleta, Slad.« »Stopite noter, Calam. Saj vrata niso zaklenjena.« Calam je stopil v kopalnico in se smejal. »Za vraga, kako vendar morete?« se je smejal Calam. »In vasa hiša je polna žensk.« »In trupel,« je dopolnil Slad. Calam je položil na tla z vso naglico posušeno in zlikano Sladovo obleko. »Peel ga v tako kratkem času ni mogel bolje posušiti, toda vasa obleka je vseeno boljša, kakor pa Bandillova.« »Kaj je rekel zdravnik?« je vprašal Slad. »Bandillo se ni niti najmanj zgodilo. Saj je močan mladenič. Skopal se je in pil nekaj kockaja in se počuti sedaj popolnoma dobro. Mnogo boljše, kakor pa Thoms, tisti policaj, katerega je rešil. Toda poslušajte me sedaj...« »Kaj?« je obstal Slad, ki si je oblačil hlače. »Bandillo ne ve, da ste ga vi aretirali,« je pripomnil Calam. »Jaz ga nisem aretirali,« mu je odgovoril Slad in z muko potegnil nase vlažno srtačo. »Kako? Saj sem na svoja lastna ušesa slišal...« »Niste mogli slišati, da sem ga aretirali...« »Pa vendar! Ali ne mislite, da je Bandillo kriv?« »Zapnite mi manšete, Calam!« Calam mu je pomagal in pri tem vprašal: »Saj se je bil skril v kleti. Saj je bil on tisti človek s črno krinko?« »Tudi jaz vem vse to... Tako, hvala lepal in sedaj mi dajte še nogavice.« »V nogavicah imate luknjo,« je pripomnil Calam. »Saj nisem gizdal,« mu je odgovoril Slad in obul nogavice. Calam se je vsedel in prižgal cigareto. »Dobro, ali sploh hočete z mano resno govoriti? Mislim zaradi Bandilla. Meni je zdelo, da se razume samo po sebi in da je jameo, da je on...« »To sem tudi jaz sprva mislil, toda sedaj stoje stvari drugače.« »E...« »Prosim vas, dajte mi samovzemnico!« je rekel Slad in si zavezoval kravato, ne da bi se gledal v ogledalo. »Vse boste slišali o pravem času,« je rekel Slad. »Mislim, da to ni več daleč.« »Ali računate s tem, da boste prisilili Bandilla, da bo govoril?« je vprašal Calam. »Od tega ne bi imel ničesar. Uporabil bom poseben trik.« »In eicer...« »Da nekdo strelja nanj!« Calam je presenečen skočil s svojega etola.

